

از دور و نزدیک

۴۵ مقاله و گفتگو درباره‌ی سینما
از ۱۳۵۳ تا ۱۳۹۰

آیدین آغداشلو



انتشارات دید

آغداشلو، آیدین، ۱۳۹۱ Aghdashloo, Aydin

از دور و نزدیک: ۲۵ مقاله و گفتگو درباره‌ی سینما از ۱۳۵۳ تا ۱۳۹۰ / آیدین آغداشلو؛ ویرایش: ناهید طباطبایی، تهران: دید، ۱۳۹۱

ISBN 978-600-5195-04-0

م. (بدون شمارگذاری): د. سوز.

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا

آغداشلو، آیدین، ۱۳۹۱، سینما - مقاله‌ها و خطابه‌ها، مقاله‌های فارسی قرن ۱۴،

طباطبایی، ناهید، ۱۳۳۷، ویراستار

۷۹۱/۲۳

۱۳۹۱ تلف ۱۶۰۴ / ۵۸۴

۲۶۹۰۲۲۹

شماره کتابشناسی ملی: ۲۶۹۰۲۶۳۱

از دور و نزدیک

تألیف: آیدین آغداشلو

ویرایش: ناهید طباطبایی

طراحی جلد: با استفاده از تصویرگری آیدین آغداشلو

امور اجرایی: لیلانقاش

ناظر چاپ: آروین امیرعلایی

حروف نگار: سهیلا پایایی

لینوگرافی و چاپ: چاپ امیر

صحافی: تندیس

شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه

سال چاپ: ۱۳۹۱

نوبت چاپ: اول

قیمت: ۲۹۷۰۰ تومان

ناشر: انتشارات دید

انتشارات دید

انتشارات دید، تهران ۱۵۵۷۹۷۴۶۱۱، خیابان شهید قندی، شماره ۲۶

حق چاپ محفوظ است

یادداشت ناشر

۱

یک: درباره‌ی سینما

این جادوی مکرر

۵

رؤیای دم صبح

۱۵

سینماهای من

۲۹

فیلم‌های عمر من

۵۱

سقوط امپراطوری نقد

۵۵

دو: درباره‌ی فیلم

۳

م. به روایت فلیسی

۶۳

۴

فلیسی به روایت رم

۸

پیروسمانی گورگی شنگلایا

۹۷

چهار یادداشت در باره‌ی فانی والکساندر اینگمار برگمان

۱۰۵

فاتح مغلوب

۱۱۳

نگاهی به فیلم ۱۰ روی ده

۱۲۵

مصائب مسیح

نمایش بی رحمانه‌ی زخم

۱۳۵

سه: فیلم سازان

سه گانه‌ی سهراب شهید ثالث

۱۴۷

زنده است و نمرده است

به یاد علی حاتمی

۱۶۱

رابرت آلتمن میان تغزل و افشاگری

۱۷۱

به همان یک دانه بادام تلخ می ساختم، اگر می ماند
برای سهراب شهید ثالث عزیزم

۱۷۷

در باره‌ی ابراهیم گلستان

۱۸۹

دو نما

۱۹۵

بیلی وایلدر
شوخی احساساتی تلخ بی ترجم

۲۰۱

اعتبار سینمای مستند ایران
در تحسین کامران شیردل

۲۰۷

سینمای عباس کیارستمی

۲۰۹

باقی سکوت است
اینکمار برگمان و میکال آنتونیونی: یک نگاه

۲۳۱

آزادی هنرمند
در باره‌ی کتاب آتش کیارستمی

۲۳۷

ماندن در اینجا و تنها نگذاشتن مردم
ای هفتاد سالگی مسعود کیمیایی

۲۵۱

چهار: گزارش‌ها

یادداشت‌های شیراز

۲۵۷

گزارشی از سفری به کازدا

۲۶۳

سن سیاستین و جشنواره‌اش

۲۷۳

پنج: چند مقاله‌ی دیگر

در کوچه‌های پیچاپیچ خاطره
مروزی بر بوسترهای سینمایی ایران

۲۹۱

میان پرواز و استقرار

۳۰۵

با بعضی در گلو
به بهانه‌ی اجرای نمایش کارنامه‌ی پندار بیدخش بهرام بیضایی

۳۰۹

حیف که دیگر نیست

برای رضا زیان

۳۱۵

مجله‌ی فیلم

۳۲۱

ویدئو آرت: سینما یا هنر جدید؟

۳۲۷

ایران و اسکار

بیشتر جشنواره های دنیا سیاس هستند

۳۳۳

سینما، طراحی گرافیک

۳۳۷

دلش و کارش این جاست

کتاب کارگردانان بهزاد رحیمیان

۳۴۱

شش: گفتگوها

با بیگانگی، پیر می شویم

۳۴۵

در باره ی سینما، مدرنیسم، و فیلم سازان ما

۳۶۹

موضوع را این جور می شود نگاه کرد!

۳۸۱

مفهوم سینمای ملی

۳۸۷

تصویر جهان

۴۰۱

یک زبان تازه ی سینمایی

۴۲۱

آخرین کتاب، آخرین فیلم

۴۳۷

جای خالی خاطره ی بلافاصله

۴۴۱

سینما و ادبیات

سینمای قصه گر

۴۶۱

از شفقت

۴۸۱

یادداشت ناشر

به من نیاموخته است به قصد، اما از او بسیار آموختم به سعی در روزگاری که خواندن هر نقد و نظریه‌ای مثل بالا رفتن از یک سر بالای در یک روز زمستانی است، بس که منتقدین خودشان مابه‌ازای تئوری‌ها و نظریه‌های عاریه‌ای‌شان را نمی‌شناسند. بس که اندک آموخته‌های خود را وسیله‌ی بیان ارادت‌ها و اعراض شخصی خود می‌کنند، بس که کلمه‌ها و اصطلاحات بد ترجمه شده و نارسا به کار می‌برند و بس که دانش خود را بالا می‌نشانند - حتی بالاتر از هنر - خواندن نقدها و نظریه‌های آیدین آغداشلو مثل یک گردش بهاری است، همراه با دوستان، در باغی «راندشت و پرمیوه». در این گردش هم نام گیاهان را یاد می‌گیری، هم با دوستانت بگو و بخند و دردل می‌کنی و میوه می‌چینی، و بعد که به خانه برمی‌گردی می‌بینی که چقدر خوش گذشته و منتظر گردش بعدی می‌شوی و تا زماش برسد با خاطرات این روزگار می‌گذرانی.

این تفاوت عظیم ریشه در شرایط دورانی دارد که آیدین آغداشلو و نسل او نشو و نما کرده‌اند. نسلی از هنرمندان خلاق، با پشتکاری عظیم که انگار از همان کودکی می‌دانسته‌اند که چه می‌خواهند و راست به سوی آن رفته‌اند و

آنچه را خواسته‌اند به دست آورده‌اند. از هر هر معلمی چیزی آموخته و از آن خود کرده‌اند. تواضع آموختن داشته‌اند. به خود غره نشده‌اند. خود را و همراهان شان را صادقانه نقد و قضاوت کرده‌اند و ثابت کرده‌اند که شعور ساحبی منزه دارد.

او می‌گوید: «روزگاری سعی کرده آدم جامع‌الاطرفی بشوم و به جبران همه‌ی چیزهایی که از من دریغ شده بود تا جایی که بتوانم فرهنگ را ببیلم.» و این خواسته‌ی هنرمندان نسل او بوده است. هنرمندانی که با زحمت و کار بسیار خود را تعلیم داده‌اند و به جایی رسیده‌اند که سزای شان بوده و حال عزت می‌بینند و بر صدر می‌نشینند.

با این وصف او یادآوری می‌کند: «نه نظر من در باب هنر حجت است و نه هر نظر دیگری.»

در این مجموعه، بارها و بارها می‌بینیم که نگارنده با چه شفقتی از هنرمندان دیگر یاد می‌کند و با چه صداقتی از خود و دیگران می‌گوید و با چه نگاه موشکافانه‌ای ریشه‌های فرهنگی و تاریخی هر اثر را مورد کنکاش قرار می‌دهد. بدون آن که لحظه‌ای حضورش بر خواننده سنگینی کند.

در این مجموعه می‌بینیم که نقد و نظر چگونه با زندگی و خاطره و طنز و جد همراه می‌شود تا بیانگر دوره‌ای از تاریخ سینمای ایران و جهان، بلکه دوران ما باشد.

و از خواندن این نوشته‌ها بسیار می‌آموزیم «اگر تواضع یادگرفتن را یاد گرفته باشیم.»